

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część IX. — Wydana i rozesłana dnia 18. lutego 1898.

Treść: *M* 35. Rozporządzenie, dotyczące się regulaminu powszechnego naukowego i służbowego szkół dla położnych.

35.

Rozporządzenie Ministra wyznań i oświaty w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych z dnia 27. stycznia 1898,

tyczące się regulaminu powszechnego naukowego i służbowego szkół dla położnych.

Na zasadzie Najwyższego postanowienia z dnia 18. stycznia 1898 uznaję za stosowne wydać w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych następujący regulamin powszechny naukowy i służbowy obowiązujący w szkołach dla położnych:

§. 1.

Nadzór zwierzchniczy nad szkołami dla położnych sprawuje Władza polityczna krajowa a w ostatniej instancji niezawisłe od prawa nadzoru służącego pod względem policyjno-zdrowotnym Ministerstwu spraw wewnętrznych, jako najwyższej Władzy zdrowia, Ministerstwo wyznań i oświaty, które w danym przypadku działać ma w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych.

Postanowienia niniejszego regulaminu stosują się odpowiednio także tam, gdzie nauki udzielane są położnym jeszcze na wydziałach medycznych uniwersytetów, o ile z przyczyny połączenia tej nauki z wydziałem medycznym nie są potrzebne zmiany.

§. 2.

Dyrekcya rządowych szkół dla położnych, nie połączonych z wydziałami medycznymi, poruczona jest referentowi zdrowia dotyczącego kraju.

W tych szkołach dla położnych, które połączone są z wydziałami medycznymi, dziekan wydziału medycznego objąć ma czynności przydzielone w niniejszym regulaminie dyrektorowi szkoły położnych.

§. 3.

Nauka w szkołach dla położnych jest bezpłatna, udziela jej zaś teoretycznie i praktycznie w dotyczących językach krajowych profesor do tego ustanowiony (według okoliczności porucza się to innemu nauczycielowi) przy pomocy przydanych mu asystentów i położnych szkolnych.

Do nauki praktycznej używa się tego materiału położniczego, którego dotyczącej szkole położnych dostarczy zakład położniczy krajowy stosownie do umów szczególnych, gdzie zaś niema takiego zakładu, materiał ten dostarczony będzie w inny sposób.

W ciągu kursu udzielać należy uczennicom także nauki o chrzcie a w szczególności o chrzcie z wody; co do sposobu udzielania nauki o chrzcie z wody, zastrzega się wydanie osobnych postanowień.

§. 4.

Na kurs dla położnych mogą być przyjmowane niewiasty, które nie przekroczyły jeszcze 40. roku; jeżeli zaś są bezżenne, 24. roku życia.

Na wyjątki od tego pravidła zezwala Władza krajowa polityczna na wniosek dyrektora uczyniony w porozumieniu z profesorem (§. 23).

§. 5.

Kandydatki winny złożyć metrykę chrztu lub urodzenia, według okoliczności metrykę ślubu lub jeżeli są wdowami, świadectwo śmierci męża, świadectwo moralności przez Władzę potwierdzone, świadectwo zdrowia i uzdolnienia fizycznego wydane przez lekarza urzędowego właściwej Władzy politycznej, tudzież świadectwo zaszczepienia a według okoliczności ponownego zaszczepienia ospy.

Kandydatki nie składające świadectwa ponownego zaszczepienia ospy, winny zaraz po przyjęciu dać sobie ospę ponownie zaszczepić.

§. 6.

Kandydatki nie mogące udowodnić świadectwami wyższego stopnia wykształcenia, winny dla uzyskania przyjęcia zdać w przypadkach wątpliwych w obecności dyrektora egzamin wstępny, którym mają udowodnić, że umieją mówić i pisać językiem wykładowym i że główne zasady rachunków są im znane.

Ustanowienie większych wymagań lub wyjątków zastrzega się Władzy politycznej krajowej za porozumieniem się z Wydziałem krajowym a po wysłuchaniu dyrektora i profesora szkoły położnych.

§. 7.

Długość kursu dla położnych ustanawia dla każdej szkoły Ministerstwo wyznań i oświaty w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych; zwyczajnie ma on trwać nie krócej jak pięć miesięcy.

O ile stosunki miejscowe na to pozwalają, uczennice winny w ciągu kursu albo wszystkie albo naprzemian wyznaczonymi grupami mieszkać stale w zakładzie położniczym krajowym do nauki używanym.

Przy rozpoczęciu się kursu nauki wręczyć należy uczennicy drukowany egzemplarz przepisów służbowych dla położnych.

W każdej szkole położnych mieć należy pieczę o to, żeby ile możności corocznie odbywały się tam kursa powtarzania dla położnych.

Te kursa powtarzania urządzone będą osobnymi postanowieniami.

§. 8.

Dyrektor może na wniosek profesora wykluczyć ze szkoły uczennicę, któraby już w ciągu kursu dla położnych, okazała się niezdatną do służby lub dopuściła się ciężkiego uchybienia służbowego.

§. 9.

W ciągu kursu uczennice zdawać mają u profesora egzamina praktyczno-teoretyczne a z końcem kursu „egzamin próbny“. Po złożeniu tych egzaminów mogą być przypuszczone do „egzaminu ścisłego“ celem uzyskania dyplomu na położną.

Gdyby egzamin próbny wypadł niepomyślnie, profesor może zalecić uczennicy, żeby przed zgłoszeniem się do egzaminu ścisłego albo ponowiła cały kurs albo żeby przez czas, który on ma oznaczyć, uczęszczała jeszcze na naukę położnym udzielaną.

§. 10.

„Egzamin ścisły“ jest egzaminem teoretyczno-praktycznym i zdaje się go przed komisją złożoną z dyrektora, który przewodniczy, z profesora i z drugiego komisarza egzaminacyjnego, którego ustanawia Ministerstwo wyznań i oświaty w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych.

Co do każdej kandydatki złożyć należy tej komisji wykaz, w którym zapisana być ma jej kwalifikacja w okresie nauki, jakoteż wynik wszystkich poprzednich egzaminów i udział uczennicy w nauce o chrzcie z wody.

Każdy członek komisji egzaminacyjnej ma prawo zadawać kandydatce pytania w obrębie podręcznika dla położnych w szkole używanego, jakoteż w obrębie przepisów służbowych dla położnych.

W tych szkołach dla położnych, które połączone są z wydziałem medycznym, egzamina ścisłe odbywają się pod prezydencją dziekana tego wydziału. Dotyczącemu krajowemu referentowi zdrowia wolno być obecnym na egzaminach ścisłych.

§. 11.

Zgłoszenia się do egzaminów ścisłych odbiera dyrektor i on daje potrzebne polecenia co do złożenia taksy.

Do niego należy rozdzielanie wpływów z taksy i utrzymywanie rachunku taksowych.

§. 12.

Dyrektor wyznacza dzień i godzinę egzaminu i uwiadamia o tem członków komisji egzaminacyjnej.

§. 13.

Wynik egzaminu klasyfikuje każdy członek komisji egzaminacyjnej w stopniach „celująco“, „dostatecznie“ lub „niedostatecznie“ i podług wielkości tych stopni oznacza się wynik ogólny egzaminu, jeżeli nie ma cenzury „niedostatecznie“.

§. 14.

Jeżeli większość cenzur opiewa „niedostatecznie“, kandydatka winna jeszcze przez ciąg całego kursu pomagać w szkole według poleceń profesora.

Kandydatki, które cenzurę „niedostatecznie“ otrzymały tylko od jednego członka komisji egzaminacyjnej, obowiązane są według uznania komisji jeszcze przez jeden lub kilka miesięcy pomagać w szkole według poleceń profesora a następnie zdać ponownie egzamin u dotyczącego egzaminatora a to zawsze w obecności przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

Chociażby egzamin ten wypadł pomyślnie, ogólnego wyniku nie można już klasyfikować w stopniu „celująco“. Niepomyślny wynik tego ponownego egzaminu pociąga za sobą skutki w ustępie I niniejszego paragrafu oznaczone.

Egzaminu ścisłego nie wolno ponawiać więcej niż dwa razy.

§. 15.

Utrzymywany być ma protokół egzaminu, w którym dyrektor zapisuje wyniki egzaminu i w którym ma być zanotowane także wygotowanie dyplomu, tudzież dzień odbioru ślubowania.

§. 16.

Po złożeniu egzaminu ścisłego, kandydatki złożyć mają w ręce dyrektora ślubowanie, poczem wydaje się im dyplom.

Ślubowanie składa się i dyplomy wygotowują się podług dołączonych formularzy.

Przy wręczeniu dyplomu wydaje się położnej aprobowanej egzemplarz przepisów służbowych dla położnych w odpowiednim języku krajowym wygotowany, którego odbiór winna położna potwierdzić na dyplomie własnoręcznym podpisem.

§. 17.

Za egzamin ścisły, odbiór ślubowania i wygotowanie dyplomu opłaca kandydatka taksę w kwocie 25 zł., z której każdy członek komisji egzaminacyjnej dostaje 5 zł. Oprócz tego dyrektor i profesor dostają po 3 zł. za odbiór ślubowania i za załatwienie czynności biurowych, które do nich należą, pozostające zaś 4 zł. przeznaczają się na wygotowanie dyplomu (łącznie z należytością stęplową).

Uwolnienie od taksy lub zniżenia tejeż urządzone będą dla poszczególnych szkół osobnymi postanowieniami.

Co do egzaminów ponownych taksę od każdego z nich wymierzyć należy w taki sposób, żeby na każdego uczestniczącego członka komisji przypadała połowa kwoty, jaka z taksy została mu wyżej przyznana.

§. 18.

Dyrektor reprezentuje szkołę położnych na zewnątrz i sprawuje nad nią nadzór.

On ma zarządzać ogłoszenie w czasie właściwym rozpoczęcia się kursów w językach krajowych a to tak w dzienniku krajowym jak i w inny stosowny sposób.

§. 19.

Bez ujemy dla zakresu działania Władz przełożonych nad dotyczącym zakładem położniczym, dyrektor szkoły wykonywa w porozumieniu z profesorem władzę karcenia nad wszystkimi lekarzami położnymi i wszelką służbą tej szkoły, jakoteż nad uczennicami.

Jednakże do oddalenia mianowanych lekarzy i położnych potrzebne jest zezwolenie tej Władzy przełożonej, która im nadała posady.

§. 20.

Dyrektor szkoły ma prawo udzielania urlopów profesorowi w ciągu kursu aż do dni 14, mianowanym lekarzom i położnym w porozumieniu z profesorem ponad 8 dni aż do jednego miesiąca a to z jednoczesnem uwiadomieniem wyższej Władzy. Do udzielenia dłuższych urlopów nie w czasie feryi w szkole zaprowadzonych, potrzebne jest zezwolenie Ministra wyznań i oświaty.

§. 21.

Dyrektor szkoły obowiązany jest dostarczać sprawozdań i wykazów, jakie Władze przełożone kiedykolwiek przepiszą.

W szczególności po upływie każdego kursu złożyć ma dyrektor Ministerstwu wyznań i oświaty wygotowany przez profesora wykaz frekwencji w szkole położnych. Nadto przesłać należy Komisji statystycznej centralnej w Wiedniu wykaz podający:

- a) ilość tygodniową godzin nauki;
- b) język wykładowy, nazwisko i stanowisko nauczyciela;
- c) ilość uczennic, ich narodowość i religię, wynik egzaminu, oddalenia przed złożeniem egzaminu, jeżeli się zdarzyły, ilość wystawionych świadectw, ilość stypendyów;
- d) ilość asystentów i położnych szkolnych.

§. 22.

Profesor podlega bezpośrednio dyrektorowi szkoły, pośrednio Władzy politycznej krajowej a względnie Ministerstwu wyznań i oświaty.

Pod względem administracyjnym i ekonomicznym winien tenże trzymać się postanowień, jakie w tej mierze istnieją dla zarządu dotyczącego krajowego zakładu położniczego.

§. 23.

Profesor zarządza wpisanie do katalogu uczennic uznanych za zdadne do przyjęcia i wystawia im kartę przyjęcia, którą podpisać ma także dyrektor.

Uczennice potrzebujące uwzględnienia wieku, jeżeli zresztą mają wszystkie inne kwalifikacje, może profesor przyjąć prowizorycznie.

§. 24.

Profesor jako kierownik oddziału położniczego przeznaczonego do nauki, jest za wszystko, co się w tym oddziale dzieje, odpowiedzialny, niezawisłe od wszelkich innych obowiązków, które na nim jako na kierowniku ciąży.

Winien czuwać nad służbą lekarzy asystentów i położnych przydanych mu do nauki i nadzorować odpowiednio uczennice.

On ma zarządzać inwentarzem szkoły i składać rachunki z jej dotacyi.

§. 25.

Profesor wyjednywa u dyrektora szkoły rozpiśnięcie konkursów na posady asystentów i położnych szkolnych, o ile obsadzanie takowych nie jest zastrzeżone Władzom przełożonym nad dotyczącym zakładem położniczym krajowym.

§. 26.

Profesor mocen jest udzielać lekarzom i położnym w szkole posady mającym urlopów w ciągu kursu na czas aż do dni 8, a to z jednoczesnem uwiadomieniem dyrekcji szkoły.

§. 27.

Lekarze i położne, mający w szkole posady, podlegają bezpośrednio profesorowi. Winni obznajmiać się dokładnie z przepisami ogólnymi administracyjnymi i szpitalno-hygienicznymi i w nieobecności profesora stosować się mają w tym względzie do bezpośrednich zarządzeń dyrektora.

§. 28.

Asystenci przez Rząd mianowani, tudzież pełniący czynności w tym przymocie lekarze dotyczącego krajowego zakładu położniczego, winni wspierać profesora w udzielaniu nauki, jakoteż w kierownictwie oddziału położniczego do nauki przeznaczonego, spełniać ściśle jego polecenia i uwiadamiać go niezwłocznie o nieprawidłowościach, jakieby dostrzegli.

W szczególności winni także odbywać z uczennicami według poleceń profesora ćwiczenia repetycyjne.

§. 29.

Asystenci, tudzież pełniący czynności w tym przymocie lekarze dotyczącego zakładu położniczego obowiązani są niezawisłe od obowiązków, jakie w ogóle wkłada na nich służba w tym zakładzie a więc oprócz utrzymywania protokołów przyjęcia, chorych i narodzin, wygotowywania historii chorych itp. — nadzorować służbę uczennic, jakoteż położnych szkolnych i doglądaczek rzeczzonego oddziału położniczego.

Oni mają starać się o utrzymanie spokojności i porządku w lokalach na szkołę przeznaczonych.

§. 30.

Asystenci, tudzież pełniący w tym przymocie czynności lekarze zakładu położniczego krajowego obowiązani są profesora w razie nieobecności zastępować podług jego zarządzenia w kierowaniu oddziałem położniczym do nauki przeznaczonym a według okoliczności także w udzielaniu nauki.

Asystent pełniący służbę, obowiązany jest być nieustannie obecnym w szkole. Jeżeli zmuszony jest oddalić się na czas krótki, winien postarać się przezornie i skutecznie, żeby w razie potrzeby można było posłać po niego i znaleźć go bez zwłoki.

§. 31.

Położne (szkolne) przeznaczone do służby w szkole, winny niezawisłe od obowiązków, jakie na nie wkłada służba w zakładzie położniczym krajowym wspierać profesora, tudzież lekarzy asystentów w ich powinnościach lekarskich, wykonywać sumiennie ich zarządzenia a uczennice podczas ich pobytu w szkole nadzorować i nauczać.

§. 32.

Do asystentów, którzy w szkołach dla położnych zajmują posady z płacami z funduszków państwa, stosują się postanowienia ustawy z dnia 31. grudnia 1896, Dz. u. p. Nr. 8 z r. 1897, jakoteż na podstawie onejże wydane przepisy wykonawcze co do asystentów wydziałów medycznych, w ten sposób, że asystentów mianuje na wniosek profesora dyrektor szkoły i że zresztą zakres działania

wyznaczony gronu profesorów, sprawuje dyrektor w porozumieniu z profesorem.

§. 33.

Pod względem mianowania lekarzy i położnych w zakładzie położniczym krajowym stosują się przepisy w tej mierze istniejące.

§. 34.

Poczynienie zmian w postanowieniach powyższych, gdyby to okazało się potrzebnem ze względu na szczególne stosunki niektórych szkół dla położnych, zastrzeżone jest Ministerstwu wyznań i oświaty, które w tej mierze porozumieć się ma z Ministerstwem spraw wewnętrznych a w razie potrzeby przeprowadzić rokowania z interesowanemi Władzami krajowemi.

Gautsch r. w.

Latour r. w.

Dyplom położnej.

Dyrekcya Szkoły dla położnych w poświadcza niniejszem,
 że N. N. (z domu N. N.)
 rodem z
 przynależna do
 uczęszczała według przepisów na kurs dla położnych w tym zakładzie, następnie zdała tamże dnia
 ścisły egzamin na położną przed komisją egzaminacyjną do tego ustanowioną
 ze skutkiem: $\frac{\text{dostatecznie}}{\text{celująco}}$ czem udowodniła uzdolnienie swoje do wykonywania praktyki położnych
 w sposób przepisom odpowiedni.

Złożywszy przepisane ślubowanie przed podpisanym dyrektorem dnia
 nabyła prawa wykonywania na zasadzie niniejszego dyplomu praktyki położnych w obrębie królestw
 i krajów w Radzie państwa reprezentowanych za zgłoszeniem się według przepisu do właściwej Władzy
 miejsca osiedlenia stosownie do postanowienia wręczonych jej przepisów dla położnych.

Od Dyrekcyi Szkoły dla położnych w

., dnia

N. N.,
 Profesor Szkoły dla położnych.
 w

N. N.,
 Dyrektor Szkoły dla położnych w
 i przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

Potwierdzam niniejszem, że przy składaniu ślubowania otrzymałam egzemplarz przepisów służbo-
 wych dla położnych.

N. N.,
 (Podpis własnoręczny położnej.)

(U w a g a na dyplomie:)

Zgłosiła się według przepisu do wykonywania
 praktyki położnych.

(Następuje podpis naczelnika urzędu politycznego
 a według okoliczności dopiski dotyczących Władz
 politycznych.)

Formularz ślubowania.

„Ponieważ uczyniłaś Pani zadosyć warunkom przepisany do uzyskania dyplomu położnej, wzywam Panią, żebyś przede mną jako dyrektorem szkoły dla położnych w uroczyście ślubowała, że ciężarnym, rodzącym i położnicom, do których dla dania pomocy będziesz wezwana, służyć będziesz wiadomościami swemi jako położna szczerze i chętnie a to wszystkim jednako, bez względu na ich stosunki majątkowe i wynagrodzenie jakie otrzymasz, że ściśle i sumiennie będziesz Pani dopełniała wszelkich obowiązków, jakie istniejące ustawy i rozporządzenia a w szczególności także obowiązujące przepisy służbowe dla położnych, wkładają na położną i że żadnymi względami jakiegobądź rodzaju nie dasz się nigdy odwieść od dopełnienia tych swoich obowiązków.

Potwierdź Pani podaniem mi ręki, że zawsze pomnieć będziesz wiernie na te swoje obowiązki.“

(Na to kandydatka odpowiedzieć ma następującymi słowy:

„Wszystko to, co teraz usłyszałam, zrozumiałam dokładnie i ślubuję dotrzymać.“)

„Oddaję więc Pani dyplom, który uprawnia Panią zgłosić się u właściwej Władzy do wykonywania zawodu położnej, a zarazem wręczam Pani egzemplarz przepisów służbowych dla położnych, których postanowienia mają Pani służyć za prawo w wykonywaniu zawodu a których odbiór masz Pani potwierdzić na dyplomie własnoręcznym podpisem.“

(Następnie położna podpisuje dyplom.)

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych

wychodzić będzie nakładem c. k. Drukarni nadwornej i rządowej w Wiedniu, w jej Składzie dzielnica I., Singerstrasse Nr. 26 także w roku 1898 w języku niemieckim, włoskim, czeskim, polskim, ruskim, słoweńskim, kroackim i rumuńskim.

Cena prenumeracyjna egzemplarza Dziennika ustaw państwa w każdym z tych ośmiu języków, za cały rocznik 1898, który można odbierać osobiście lub będzie posyłany pocztą bezpłatnie, wynosi 4 zł.

Prenumeruje się w Składzie c. k. Drukarni nadwornej i rządowej w Wiedniu, dzielnica I., Singerstrasse Nr. 26, gdzie można kupować także pojedyncze roczniki i pojedyncze części Dziennika ustaw państwa.

Zamawiając jednak Dziennik ustaw państwa, trzeba zarazem złożyć przypadającą kwotę pieniężną, gdyż wydawnictwo to posyła się tylko tym, którzy prenumeratę z góry zapłacą.

Nabywający od razu całe **dziesięciolecie** lub **kilka dziesięcioleci** Dziennika ustaw państwa w języku **niemieckim**, płacą:

Za dziesięciolecie 1849 do 1858 włącznie . . . 25 zł.	Za dziesięciolecie 1869 do 1878 włącznie . . . 16 zł.
" " " 1859 " 1868 " . . . 12 " " " " 1879 " 1888 " . . . 20 "	" " " 1889 " 1897 włącznie . . . 60 zł.

W innych językach:

Za dziesięciolecie 1870 do 1879 włącznie . . . 16 zł.	Za dziesięciolecie 1880 do 1889 włącznie . . . 20 zł.
Za dziesięciolecia 1870 do 1889 włącznie . . . 30 zł.	

Pojedyncze roczniki wydania **niemieckiego** dostać można począwszy od roku 1898:

Rocznik	1849 za . . .	2 zł. 10 c.	Rocznik	1866 za . . .	2 zł. 20 c.	Rocznik	1883 za . . .	2 zł. 50 c.
"	1850 " . . .	5 " 25 "	"	1867 " . . .	2 " — "	"	1884 " . . .	2 " 50 "
"	1851 " . . .	1 " 30 "	"	1868 " . . .	2 " — "	"	1885 " . . .	1 " 80 "
"	1852 " . . .	2 " 60 "	"	1869 " . . .	3 " — "	"	1886 " . . .	2 " 30 "
"	1853 " . . .	3 " 15 "	"	1870 " . . .	1 " 40 "	"	1887 " . . .	2 " 50 "
"	1854 " . . .	4 " 20 "	"	1871 " . . .	2 " — "	"	1888 " . . .	4 " 20 "
"	1855 " . . .	2 " 35 "	"	1872 " . . .	3 " 20 "	"	1889 " . . .	3 " — "
"	1856 " . . .	2 " 45 "	"	1873 " . . .	3 " 30 "	"	1890 " . . .	2 " 70 "
"	1857 " . . .	2 " 85 "	"	1874 " . . .	2 " 30 "	"	1891 " . . .	3 " — "
"	1858 " . . .	2 " 40 "	"	1875 " . . .	2 " — "	"	1892 " . . .	5 " — "
"	1859 " . . .	2 " — "	"	1876 " . . .	1 " 50 "	"	1893 " . . .	3 " — "
"	1860 " . . .	1 " 70 "	"	1877 " . . .	1 " — "	"	1894 " . . .	3 " — "
"	1861 " . . .	1 " 50 "	"	1878 " . . .	2 " 30 "	"	1895 " . . .	3 " 50 "
"	1862 " . . .	1 " 40 "	"	1879 " . . .	2 " 30 "	"	1896 " . . .	3 " 50 "
"	1863 " . . .	1 " 40 "	"	1880 " . . .	2 " 20 "	"	1897 " . . .	7 " 50 "
"	1864 " . . .	1 " 40 "	"	1881 " . . .	2 " 20 "			
"	1865 " . . .	2 " — "	"	1882 " . . .	3 " — "			

Rocznik 1897 będzie można dostać dopiero wtedy, gdy wyjdą skorowidze do wydania w odpowiednim języku.

Roczniki wydań w innych siedmiu językach od 1870 aż do 1897 włącznie dostać można po tej samej cenie co wydanie niemieckie.

NB. Posyłki Dziennika ustaw państwa, które zaginęły lub doszły niepełne, reklamować należy najpóźniej w przeciągu czterech tygodni wprost w c. k. Drukarni nadwornej i rządowej w Wiedniu, dzielnica III, Rennweg Nr. 16.

Po upływie tego terminu pojedyncze części Dziennika ustaw państwa będzie można dostać tylko za opłatą ceny handlowej ($\frac{1}{4}$ arkusza = 2 strony za 1 c.).

Ponieważ wszystkie roczniki 1849 aż do 1897 włącznie wydania niemieckiego i wszystkie roczniki wydań w innych siedmiu językach (1870 aż do 1897 włącznie) są całkowicie uzupełnione, przeto począwszy od roku 1898 będzie można nabyć w c. k. Drukarni nadwornej i rządowej nie tylko każdy pojedynczy rocznik po cenie wyżej podanej, lecz nawet każdą z osobna część wszystkich tych roczników po cenie handlowej ($\frac{1}{4}$ arkusza = 2 strony za 1 c.) i tym sposobem uchylona została trudność uzupełniania niekompletnych roczników Dziennika ustaw państwa a zarazem ułatwione zostało zestawianie podług materyi.